

INSPRAAK
VERGADERING ALGEMEEN BESTUUR WATERSCHAP HUNZE EN AA
25 APRIL 2018

ONTWERP-PEILBESLUIT WESTERPOLDER-OOSTERLAND-VESTDIJKLAAN

Als eigenaar en verpachter van diverse percelen weidegrond in het Oosterland wil ik van de gelegenheid gebruik maken om hier in aanvulling op de schriftelijk ingediende zienswijze het volgende naar voren brengen.

Het beleid dat door de verantwoordelijke overheden de laatste jaren is gevoerd voor deze polder is m.i. een overheid onwaardig. Het Oosterland is van oudsher een agrarisch weidegebied, waar ook nu nog aan diverse percelen die historische agrarische bestemming is toegekend (zoals aan die van ons) en die als zodanig worden verpacht en gebruikt. Deze percelen waren recent nog onderdeel van de herverkaveling van agrarische gronden in de gemeente Haren. Al sinds enige decennia heeft de overheid deze polder echter voorbestemd om onderdeel uit te gaan maken van de ecologische hoofdstructuur met de bestemming "natuur". Om dat doel te bereiken zal de overheid bestaande agrarische eigenaren en gebruikers door grondverwerving dienen te compenseren of anderszins op vrijwillige basis tot een overeenstemming met gebruikers en eigenaren dienen te komen.

In de huidige situatie is er nog steeds sprake van een tweeledig gebruik: agrarisch en natuur. De onverenigbaarheid van deze twee belangen zijn overduidelijk zichtbaar in het voorliggende ontwerp-peilbesluit. Geen van de betrokken partijen is tevreden:

- Voor de agrarische gebruikers is het voorgestelde peil veel te nat en heeft het waterpeilbeleid geleid tot de mobilering van zware metalen in de toplaag en het gewas, waardoor het grazen van vee al enkele jaren niet meer verantwoord is.
- De grondeigenaren vrezen een waardevermindering van hun percelen zonder daarvoor te worden gecompenseerd.
- Voor hen die natuur voorstaan, is het waterpeil daarentegen veel te laag.
- Voor de beleidsmakers bij de overheden wordt de beoogde ecologische functie van de polder onvoldoende gerealiseerd.

Deze situatie was voor de rechter in de zitting op 24 maart 2016 aanleiding op te merken, dat wij, de agrarische gebruikers "uitgerookt worden". Het eerder door het waterschap genomen peilbesluit werd door de rechtbank vernietigd omdat onvoldoende met de agrarische belangen en bestemmingen was rekening gehouden.

Er licht nu een nieuw ontwerp voor met een aanpassing van de peilen aan de bodemdaling door de gaswinning: winter- en zomerpeil worden met 10 cm. verlaagd. Voor agrarisch gebruik is dat volstrekt onvoldoende, omdat:

1. het een voortzetting is van het gevoerde beleid van passieve vernatting. Nu wordt het ontwerp verdedigd met de kwalificatie "status-quo", maar er wordt alleen voor daling door gaswinning te gecompenseerd,
2. de natuurlijke bodemdaling in de laatste decennia buiten beschouwing wordt gelaten en niet wordt gecompenseerd, alhoewel die naar schatting ongeveer 30 cm (1cm p.j.) bedraagt en dus veel meer is dan de 10 cm daling door gaswinning.
3. op die wijze de afweging door het waterschap van de twee belangen duidelijk ten nadele van de agrariërs en ten gunste van het natuurbelang uitvalt.

4. volgens de Toelichting op het Peilbesluit (December 2017) voor een goed agrarisch gebruik het peil moet worden verlaagd naar -1,05 in de winter en – 0,65 in de zomer (het ontwerp spreekt van respectievelijk – 0,65 en – 0,55 cm).

Het vrijkomen van zware metalen is een gevolg van vernatting van de toplaag. Door het hoge waterpeil te handhaven, zal het proces van verzuring en mobilisering van metalen doorgaan. Verlaging van het waterpeil zal dit proces doen stagneren, waardoor op termijn een verbetering van de bodemkwaliteit voor agrarisch gebruik mogelijk wordt. Dit in tegenstelling tot de beweringen in de toelichting op het peilbesluit.

Er is overduidelijk schade geleden door een van de gebruikers ten gevolge van een toename van zware metalen in de toplaag en het gewas, waardoor normaal agrarisch gebruik onmogelijk is geworden. De vraag is gerechtvaardigd of deze schade te wijten is aan het passieve vernattingsbeleid van het waterschap en dientengevolge een beroep op natschade gerechtvaardigd is.

In het antwoord op de zienswijzen wordt gesteld, dat verdere verlaging van het peil niet in het belang is van de archeologische waarden in de polder. Deze waarden worden niet gespecificeerd, waardoor dit argument niet wordt onderbouwd. Overigens zal het peil ten opzichte van het maaiveld in het verleden aanzienlijk lager zijn geweest, dan die in het onderhavige voorstel. Door de peilen terug te brengen op de agrarische niveaus van voorheen, wordt geen nieuwe schade aan mogelijke archeologische waarden toe gebracht.

Bij deze wordt nogmaals verwezen naar het POP 2009-2013 van de provincie Groningen, dat als beleidsuitgangspunt voor peilbesluiten van waterschappen stelt "*het huidige gebruik richtinggevend is*" en dat een wijziging in natuur alleen mogelijk is "*mits dat op vrijwillige basis gebeurt en eventuele schade wordt gecompenseerd*".

Overigens ontbreekt in alle voorliggende stukken de visie van de provincie Drenthe, alhoewel de helft van de polder Drents grondgebied is en Drenthe ongetwijfeld ruime ervaring kan inbrengen inzake de onderhavige problematiek elders in het stroomgebied van de Drentsche Aa.

CONCLUSIE:

Het voorliggende ontwerp peilbesluit houdt onvoldoende rekening met het agrarische gebruik in de polder en moet daarom volgens de uitgangspunten voor beleid worden bijgesteld overeenkomstig de gewenste peilen voor agrarische doeleinden zoals boven genoemd onder punt 4. Hogere peilwaarden ten behoeve van "natuur" kunnen pas worden vastgesteld na verwerving van alle agrarische percelen of indien overeengekomen met de agrarische gebruikers, waarvan nu geen sprake is.

T.J. van Bergen

Paterswolde